

24

[1650] «έτιούτο τὸ ἅγιον έβακαίλιο ένε τοῦ ἁγίου νικο(λά)ου μασιτῶ
Γραμένον 650 γεν(α)ρίου πρότι δηπιμιλλ τοῦ ἁγίου ἠπιτρόπου παπανα-
στάσι διαμάντι ἄβτι (=Αὔδῃ)».

«'Ιουάνου θεοπίσιου πούσιρου (=Βούσιρου) δια χειρὸς τόλης Διμίτρι
δασκάλου Καλαριότις».

'Επιγραφαι ἐπὶ τῆς ἀργυρᾶς έπενδύσεως τοῦ εὐαγγελίου τοῦ ναοῦ
τοῦ χωρίου Γραμμένον.

25

[1657] «Ζητεῖς μαθεῖν ἄνθρωπε τις ὄνπερ βλέπεις σεπτὸν
τεύχει ἐξ αὐτῶν βάρων Κωνσταντῖνος Μάγιστρος ὁ Μανιάκης έχων συν-
εργὸν τὴν γόνων ξυνωρίδα τὸν Βαρνάβαν τε τῆς μονῆς τὸν προσιάτην έτους
,ΑΧΝΖ'».

'Επιγραφή εἰς τὸν ναὸν τοῦ ἁγίου Βαρνάβα εἰς τὸ χωρίον Λοῦρος
τῆς Πρεβέζης.

26

[1658] 'Ο ναὸς τῆς μονῆς τοῦ Προφήτου 'Ηλιού τῆς Ζίτσης κατὰ
τὴν έπιγραφὴν τὴν κειμένην ὑπὲρ τὴν θύραν τὴν ἄγουσαν εἰς τὸν νάρ-
θηκα, ἧς μόνον σημειώσεις κατέχω, ἱστορήθη τῷ 1658 ἀρχιερατεύοντος
τοῦ Μητροπολίτου 'Ιωαννίνων Καλλινίκου μηνὶ 'Οκτωβρίῳ, ἐκτίσθη ὁμως
πολὸν ένωρίτερον, διότι μάς εἶναι γνωστὸν ὅτι τῷ 1647 ὑπὲρ τῆς μονῆς
εἶχε κτισθῆ έν Βουκουρεστίῳ ὑπὸ τοῦ 'Ανδρέου Λογοθέτου Βεσιάρη ἡ
μονὴ τοῦ 'Αγίου 'Ιωάννου. (βλ. Λαμπρίδου, 'Ηπ. Μελετήματα. 'Ιερὰ έν
'Ηπείρῳ σκηνώματα σ. 36. 'Εμ. Γεωργιάδου, Ζίτσα. 'Αθῆναι 1889 σ.
27). 'Αμ. Παπασταύρου, Ζίτσα. 'Αθῆναι 1895 σ. 24).

27

[1660] 'Ο ναὸς τῆς Μονῆς τοῦ 'Αγίου Νικολάου Φραγγάδων ἐκτί-
σθη τῷ 1660 παρὰ τοῦ ἐκ Φραγγάδων Γρηγορίου 'Ιερομονάχου, ἀνφοκο-
δομήθη δὲ ἐκ βάρων τῷ 1862 παρὰ Καλλινίκης μοναχῆς ἐκ Φραγγάδων
διὰ συνδρομῆς ὀλοκλήρου τῆς κοινότητος.

(Κατὰ σημείωσιν σταλεῖσαν παρὰ τοῦ έφημερίου τῶν Φραγγάδων).

28

[1662] «Οὔτος ὁ πάνσεπτος κὲ ἅγιος ναὸς ὁ έν ὀνόματι τημώμενος
τῆς ὑπεραγίας ένδόξου Δεσπίνης ἡμῶν Θεοτόκου κὲ ἀνπαρθένου Μαρίας ἀγι-
στορήθη ἐκ βάρων εὐδοκία Θεοῦ κὲ ἐκαλλοπίσθη ὡς καθεῖς ὀρᾶται διὰ συν-
δρομῆς κόπου τε κὲ έξόδου τῶν εὐλαβεσιτάτων ἱερέων κὲ έντιμωτάτων ἀρ-

χόντων τῆς πόλεως ταύτης πάντων τῶν εὐρισκομένων Ἰωάννου ἱερέως, Πάνου ἱερέως, Νικολάου, Ἰωάννου, Ζινοβίας μοναχῆς, Ἄννης μοναχῆς καὶ καὶ Ζαχαρίου μοναχοῦ ἀρχιερατεύοντος τοῦ Πανιερωτάτου Μητροπολίτου τῆς ἁγίας Μητροπόλεως Ἰωαννίνων κυρίου Καλλινίκου. Ἐτελειώθη διὰ χειρὸς Δημητρίου καὶ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ Γεωργίου ἐν μηνὶ Ὀκτωβρίου κβ' ΑΧΞΒ'».

Ἐπὶ τῆς ἐπιγραφῆς εἰς τὸν ναὸν τῆς Παναγίας τοῦ Λοζεταίου (νῦν Ἑλληνικοῦ) τῶν Κατσανοχωρίων. Εἰς τὸν τέμπλον τοῦ ἰδίου ναοῦ ὑπάρχει ἡ ἐπιγραφή «ἔτος 1790 τὸ κερὸ ποῦ ἔγινε ὁ τέμπλος».

Ἐπίσης εἰς τὴν κόγχην τῆς Πλατυτέρας ὑπάρχει ἡ ἐπιγραφή «ὁ ζωφόρος ἄρτος χάριτι πάντας τοὺς πιστοὺς διατρέφει ἐπὶ ἔτος ΖΡΞΗ' = 1661». Ἡ αὐτὴ χρονολογία 1661 ὑπάρχει ἄνωθεν τῆς κόγχης τοῦ βήματος ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τοῦ τοίχου.

29

[1662]

ΑΧΞΒ'.

Χρονολογία ἐπὶ λίθου ἐξωτερικῶς ἄνωθεν τῆς θύρας τοῦ ναοῦ τῆς μονῆς τῶν ἁγ. Ἀποστόλων κειμένης νοτίως τοῦ χωρίου Κλειδωνιώβιστα τῆς Κονίτισης.

30

[1663] «Ἐκενίσθη καὶ ἱστορίθη ὁ θεῖος οὗτος καὶ πάνσεπτος ναὸς τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Νικολάου ἀρχιεπισκόπου Μύρων τῆς Λυκίας τοῦ θαυματουργοῦ διὰ συνδρομῆς καὶ ἐξόδου τοῦ Πανοσιωτάτου Πνευματικοῦ καὶ Καθηγουμένου κυροῦ κυροῦ Ζωσιμᾶ ἄμα καὶ τῶν λοιπῶν μοναχῶν Καλλίστου, Ἰωάσαφ, ἄμα καὶ Ἀνθίμου ἀρχιερατεύοντος τοῦ Πανιερωτάτου Μητροπολίτου τῆς ἁγιωτάτης Μητροπόλεως Ἰωαννίνων Κυρίου Κυρ(του) Καλλινίκου. Ἔτος ἀπὸ τῆς ἐνσάρκου οἰκονομίας τοῦ Κ(υρί)ου ἡμ(ῶν) Ἰ(ησοῦ) Χ(ριστοῦ) ,αχξγ'» (=1663).

Ἐπὶ τῆς ἐπιγραφῆς εἰς τὸν ναὸν τοῦ ἁγ. Νικολάου τῆς Μονῆς Τζόρας παρὰ τὸ χωρίον Μάζια ἐκ τοῦ Δρίσκου. Ἡ μονὴ αὕτη, Μονὴ τοῦ Ὁρους καλουμένη ἄλλοτε, εἶναι ἐκ τῶν ἀρχαιοτάτων μονῶν τῆς Ἑπείρου μνημονευομένη καὶ εἰς τὸ χρυσόβουλλον τοῦ Αὐτοκράτορος Ἀνδρονίκου τοῦ Πρεσβυτέρου ἐκδοθὲν τῷ 1319 (βλ. Χρονογραφίαν Π. Ἀραβαντινοῦ τ. Β'. σ. 308).

31

[1665] «Ἐκενίσθη καὶ ἱστορίθη ὁ θεῖος οὗτος καὶ πάνσεπτος ναὸς τῆς ἁγίας ἐνδόξου δοιομάρτυρος τοῦ Χριστοῦ Παρασκευῆς διὰ συνδρομῆς καὶ

ἐξόδου τοῦ Πανοσιωταίου Πνευματικοῦ καὶ Καθηγουμένου κυρ(ίου) κυρ(ίου) Δανιήλ Ἰωάσαφ, Διονυσίου ἀρχιερατεύοντος τοῦ Πανιερωτάτου Μητροπολίτου τῆς ἀγιοτάτης Μητροπόλεως Ἰωαννίνων κυρίου κυρ(ίου) Κλήμεντος. Ἔτος ἀπὸ τῆς ἐνσάρκου οἰκονομίας τοῦ Κ(υρί)ου ἡμῶν Ἰ(ησοῦ) Χ(ριστοῦ) ἀχξέ'» (=1665).

Ἐπὶ τῆς ἐπιγραφῆς εἰς τὸν ναὸν τῆς ἁγ. Παρασκευῆς παρὰ τὴν μονὴν τῆς Τζιόρας.

32

[1665] «Ὁὗτος ὁ θεῖος καὶ πάνσεπιος ναὸς ὑπάρχει τῆς ὑπεραγίας Δεσποίνης ἡμῶν Θεοτόκου τὸ εἰς ὄνομα τιμώμενον ἐπ' ὄνόματι τῆς Κοιμήσεως τῆς Σπηλαιώτισσας ἀνοικωδομήθη ὑπὸ τῶν δσιωτάτων ἐν ἱερομονόχοις Ἰωακείμ καὶ Σοφρονίου ἐπὶ ἔτους ΑΧΞΕ' (=1665) μετὰ δὲ εἰς τοὺς χιλίους ΑΧΟΓ' (=1673) Παρθένιος ἱερομόναχος ὡς τις ἰστέρησεν οὗτον τὸν θεῖον ναὸν ὡς ὄραται τὴν σήμερον ἀρχιερατεύοντος τοῦ Πανιερωτάτου Μητροπολίτου Ἰωαννίνων Κυρίου Κυρίου Κυρίλλου ἐν δὲ τῇ ἐπαρχίᾳ Βελλᾶς Ἰωαννικήου καὶ τούτω ἐτελειώθη διὰ χερῶν τῶν ταπεινῶν δούλου Ἰωάννου καὶ Δημητρίου καὶ Γεωργίου Νοεμβρίου θ'»

Ἐπιγραφὴ ὑπὲρθυρος ἐν τῷ ναῷ τῆς Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου τῆς μονῆς τῆς Σπηλαιωτίσσης παρὰ τὴν Ἀρτισίταν τοῦ Ζαγορίου.

33

[1665] «Ἀπὸ Ἀδάμ ΖΡΟΓ' ἀνεκινήθη ὁ θῖος ναὸς τις ὑπεραγίας Δεσπίνης ὑμων Θεοτόκου διὰ ἐξόδου Θεοδώρου Νίκου ἀπὸ Πλεσέους. ΑΧΞΕ'»

Ἐπιγραφὴ ἄνωθεν τῆς ἐξωτερικῆς θύρας τοῦ ναοῦ τῆς μονῆς τῆς Παναγίας τῆς Χρυσοσπηλαιωτίσσης τῶν Γοριανῶν τῶν Τζουμέρκων. (Ἐδημοσιεύθη καὶ ὑπὸ τοῦ καθηγητοῦ κ. Γ. Παπαγεωργίου εἰς τὸ περιοδικὸν «Τζουμερκιώτικα καὶ Ἀρτινὰ νέα» τευχ. Α τοῦ 1932 σ. 8).

34

[1690] «Ἰστορήθη ὁ θεῖος καὶ πάνσεπιος ναὸς τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἀθανασίου τοῦ Μεγάλου διὰ συνδρομῆς καὶ δαπάνης τοῦ εὐγενεστάτου κυρίου Καπειτᾶν Ἀγγέλη ἀρχιερατεύοντος τοῦ πανιερωτάτου Μητροπολίτου Ἰωαννίνων κυρίου Κλήμεντος. Ἰστορήθη δὲ διὰ χερῶν Ἰωάννου ἀρχίζοντος ἀπὸ τῆς δεκάτης τοῦ Μαΐου μηνὸς καὶ τελειώοντος (ὁμοῦ ἢ ἱστορία τοῦ τοίχου τῶν δεσποτικῶν εἰκόνων καὶ τοῦ τέμπλου δλου) τῆς εἰκοστῆς τοῦ μηνὸς Δεκεμβρίου, ἐν ετει ἀπὸ τῆς ἐνσάρκου οἰκονομίας τοῦ Χ(ριστοῦ) ΑΧΨ'».

Ἐπιγραφὴ ὑπὲρθυρος τοῦ κεντρικοῦ ναοῦ τοῦ Μεγάλου Περιστε-

ρίου (Προσγόλι). 'Επί τῆς εἰκόνας τοῦ Ἁγ. Ἀθανασίου ἐν τῷ τέμπλῳ τοῦ ναοῦ ὑπάρχει ἡ ἐπιγραφή «ἐπιτροπεύοντος Κώστα Μήτρου 1841 Μαΐου 3. Ζωγράφος Πέτρος 'Ι. Πρωτοψάλτης Μητροπόλεως Ἰωαννίνων».

35

[1690] «'Ιστορήθη ὁ θεῖος οὗτος ναὸς τοῦ Ἁγίου Ἀθανασίου τοῦ Μεγάλου τοῦ εὐγενεσιάτου Κυρίου Ἐπιφανῆ ἀρχιερατεύοντος τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Ἰωαννίνων Κλήμεντος. 'Ιστορήθη δὲ διὰ χειρὸς καὶ τοῦ Ἰωάννου ἀρχίσαντος ἀπὸ τῆς ε'. Μαΐου μηνὶ ὁμοῦ η ἱστορία τῶν δεσποτικῶν εἰκόνων καὶ τοῦ τέμπλου ὅλου τῷ μηνὶ Σεπτεμβρίου ΑΧ'».

'Επιγραφή ὑπέρθυρος τοῦ ναοῦ τοῦ ἁγ. Ἀθανασίου εἰς Μικρὸν Περισιτέρι (Προσγόλι).

36

[1700] «Αφιερῶθη παρὰ τοῦ Ἀλεξίου Κρομύδι καὶ Σπύρου Κυριάκου».

'Επιγραφή ἐπὶ τῆς εἰκόνας τῆς Παναγίας τοῦ τέμπλου τοῦ ναοῦ τοῦ ἁγ. Ἰωάννου τῆς Μονῆς Καστρίτσης. Κάτωθεν τῶν γραμμάτων ΜΗΡ ΘΥ τῆς ἰδίας εἰκόνας ἀναγράφεται διὰ κεφαλαίων γραμμάτων «ΟΝΟΜΑΖΟΜΕΝΗ ΓΑΣΤΡΙΤΣΑ». Ἡ μονὴ τῆς Καστρίτσης ἢ μᾶλλον Γαστρίτσης, ὡς καὶ ἡ ἐπιγραφή ἀναφέρει καὶ οἱ πῆριξ οἰκοῦντες ἀποκαλοῦν ταύτην, ἐκτίσθη κατὰ τὸν Σ. Λάμπρον (Ν. Ἑλλην. τ. ΙΑ' τοῦ 1914 σ. 31) κατὰ τὸν ἑνδέκατον αἰῶνα. Ἡ ὡς ἄνω ἐπιγραφή στερεῖται χρονολογίας καὶ κατὰ τὸν Σ. Λάμπρον ἀνήκει εἰς τὸν ΙΣ' ἢ ΙΖ' αἰῶνα, ἐξ ὧν ὁμοῦ γράφει ὁ 'Ι. Φιλίτης («'Ηπ. Χρον.» τ. Γ' τοῦ 1928 σ. 215) πρόκειται περὶ τοῦ Ἀλ. Κρεμύδη τοῦ ζήσαντος κατὰ τὸν ΙΗ' αἰῶνα.

37

[1705] «Τῷ ὑπερμάχῳ εὐσεβῶν βασιλέων καὶ ἀσθενούντων ἰατρῷ, ὑπερασπιστῇ πτωχῶν καὶ αἰχμαλώτων ἐλευθερωτῇ Γεωργίῳ τροπαιοφόρῳ.

'Ανήγειρέ σοι ναὸν εἰς δόξαν μὲν τοῦ Κυρίου τιμὴν δὲ σοῦ καὶ μνήμην ἐπὶ Κυρίου Κλήμεντος τοῦ Πανιερωτάτου καὶ λογιωτάτου Μητροπολίτου Ἰωαννίνων, πρότερον μὲν ὁ διδάσκαλος Βησσαρίων ὁ Μακρῆς, ὕστερον δὲ ὁ οἰκέτης ἐκείνου Παῖσιος ὁ Μικρός, οὗ συνδρομῇ Θεοῦ δὲ συνεργούντος ἱστορήθη ὁ θεῖος οὗτος ναὸς διὰ χειρὸς Γεωργίου Νομικοῦ Κρητός. ἐν ἔτει σωτηρίῳ αἰρε' κατὰ μῆνα Ἰανουάριον».

Ἡ ἐπιγραφή αὕτη ἦτο γεγραμμένη ἄνωθεν τῆς θύρας τοῦ ναοῦ τῆς Μονῆς τοῦ ἁγ. Γεωργίου τοῦ Βησσαρίωνος εἰς Λιγγιάδες. Τῷ 1899 ὁ ναὸς οὗτος κατεδαφίσθη ὑπὸ τῶν κατοίκων ἐπειδὴ ἦτο μικρὸς καὶ ἐκτίσθη νέος. Τοῦ ἀρχαίου ἐκείνου ναοῦ ὁ πατήρ μου, διδάσκαλος τότε

εις Λυγγιάδες, είχε τήν εμπνευσιν νά κάμη λεπτομερή περιγραφήν εύρισκομένην εις χειράς μου, έξ ής αντίγραφον και ή δημοσιευομένη επιγραφή. Είς τήν περιγραφήν ταύτην ό πατήρ μου αναφέρει, ότι έντός του γυναικωνίτου του ναού εύρέθη κατά τήν άνόρυξιν των θεμελίων τάφος μέ επιτύμβιον επιγραφήν, ής μόνον τας αρχικάς λέξεις («χαίροις Βησσαρίων») ήδυνήθη νά αναγνώση, έξ ών καταφαίνεται ότι ό ίδρυτής τής μονής ταύτης, ό 'Ιωαννίτης Βησσαρίων ό Μακρής, απέθανε και έτάφη εις τήν μονήν ταύτην¹⁾.

38

[1709] «ετο 1709».

Χρονολογία αναγραφομένη εις τον ναόν του 'Αγίου Πνεύματος του χωρίου Κεράσοβον (νύν Κερασών) τής έπαρχίας Φιλιπιάδος.

39

[1712;] «Θείον και ιερόν ποτήριον τής υπεραγίας Θεοτόκου μοναστήριον Βέλιζα συνδρομή 'Αγαπίου Μοναχού πάρος δέ 'Αθανασίου έτι ΑΨΙΒ»

'Επιγραφή αναγραφομένη γύρωθεν τής βάσεως σμαλτωμένου ποτηρίου άρίστης τέχνης άποκειμένου εις τό Μουσείον των 'Ιωαννίνων. 'Αν ή χρονολογία δέν είναι 1712 αλλά 1812, διότι τό δεύτερον γράμμα δέν φαίνεται καθαρά άν είναι ψ ή ω, τότε ό κατασκευάσας τουτο 'Αθανάσιος δέν είναι άλλος είμή ό πολύς 'Αθανάσιος Τσιμούρης, ό περίφημος χρυσοχόος του 'Αλή Πασιά.

40

[1712] «1712 μαήου δ' 'Αθανασίου Κατζουλι Κίκου»

'Επιγραφή κακότεχνος επί μαρμαρίνης πλακός άνωθεν τής θύρας τής εισόδου τής εκκλησίας του άγ. 'Αθανασίου εις Πέστανην τής 'Αρτης.

41

[1717] «1717 Σεπτεμβριου 17 δια χειρός έμου του ταπεινου Νικολάου εκ Καλαρρυτιών».

'Επιγραφή εις τά Βημόθυρα του παρεκκλησίου των 'Αγ. Πάντων εις Νεγάδες του Ζαγορίου.

42

[1731] «Τσάμο Γιάνη Φλόκα 1731»

¹⁾ Περί Βησσαρίωνος του Μακρή βλέπε σχετικήν μελέτην του κ. Εύαγ. Σαβράμη («'Ηπειρωτ. Χρονικά» τόμ. Ε' του 1930 σ. 30—40).

'Επιγραφή ἐπὶ δακτυλιολίθου κατεχομένου ὑπὸ τοῦ κ. Δημ. Τσαβά-
λου, Γραμματέως τοῦ Δήμου 'Ιωαννίνων ἐκ Μετσόβου.

43

[1734] «*Ποίημα ταπεινοῦ Γεωργίου ἐκ Καλλαρίτας ἔτει 1734*».

'Επιγραφή ἐπὶ τῆς εἰκόνης τοῦ Προδρόμου εἰς τὸν ναὸν τῆς Κοι-
μήσεως τῆς Θεοτόκου ἐν 'Αρδομίστα.

44

[1737] «*Ἱστορίδι ὁ ἅγιος κὲ πάνσεπτος ναὸς Νικολάου Μύρων τις
λυκवास διὰ συνδρομὸν κὲ ἐξόδου εὐσεβὸν χριστιαν. . . . κόπος ἀρχιερατεύ-
οντος τοῦ πανιερωτάτου Μητροπολίτου τῆς ἁγιοτάτης Μητροπόλεως 'Ιωαννί-
νων Κη(ρίου) Γρηγορίου διὰ χειρὸς Χριστοδούλου κὲ ἐκ κόμην Φόρτοσι ἔτι
ΑΨΛΖ (=1737) ὀκτωβρίου ΚΒ'*»

'Υπερθυρος ἐπιγραφή εἰς τὸν ναὸν τοῦ ἁγίου Νικολάου τοῦ 'Ελλη-
νικοῦ (ἔ. Λοζέτσι) τῶν Κατσανοχωρίων.

45

[1749] «*ΑΨΜΘ' ἀπριλίου α'. διὰ χειρὸς Κωνσταντίνου Διακόνου*»

'Επιγραφή ἐπὶ εἰκόνης τῆς Παναγίας ἐν τῷ ναῷ τοῦ Καπεσόβου.

46

[1749] «*Ἀνηγέρθη ἐκ βάρθων ὁ θεῖος οὗτος καὶ πάνσεπτος ναὸς τοῦ
τιμίου Προδρόμου δι' ἐξόδων Νικοδήμου Μοναχοῦ ἐξ ἐπαρχίας Βελλᾶς ἐκ κώ-
μης Λούψικο¹ κατὰ τὸ ἔτος ,αρημθ' κατὰ μῆνα μά(ιον). Ἀνιστορήθη δὲ κατὰ
τὸ ἔτος αηξέ' κατὰ μῆνα Σεπτέμβριον δι' ἐξόδων τοῦ ἐντιμοτάτου κυρίου
Χριστοδούλου καὶ κυρίου 'Ιωάννου ἀδελφῶν καὶ διὰ συνδρομῆς κυρίου
Γεωργίου υἱοῦ Πασχάλη, τοῦ Πανοσιωτάτου κυρίου Γρηγορίου ἀρχιερατεύ-
οντος ἡγουμενεύοντος κυρίου Μαθαίου ἱερομονάχου, χειρὶ Ἀναστασίου καὶ
τῶν τέκνων αὐτοῦ 'Ιωάννου καὶ Γεωργίου τῶν Καπεσοβιτῶν».*

'Επιγραφή ἄνωθεν τῆς θύρας τοῦ ναοῦ τῆς μονῆς τοῦ ἁγίου 'Ιω-
άννου τοῦ Ρογγοβοῦ παρὰ τὸ Τσεπέλοβον τοῦ Ζαγορίου. (Ἡ ἐπιγραφή
αὕτη ἐδημοσιεύθη, ἑλλιπῆς ὅμως, καὶ ὑπὸ τοῦ κ. Δ. Σάρρου (Παλαιογρα-
φικὸς ἔρανος Κ/πολις 1914 σ. 104). Ἀνατύπωσις ἐκ τοῦ Περιοδικοῦ τοῦ
'Ελ. Φιλ. Συλλόγου Κ/πόλεως).

47

[1750]

«1750 Μαρτίου 2»

κτίτορες γραμματηκὸς

ἢ μαστόρη ζερημότες².

¹) Λούψικον (νῦν Λυκόραχη) χωρίον² τῆς ἐπαρχίας Κονίτσης.

²) Ἀπὸ τὸ χωρίον Ζέρμα τῆς ἐπαρχίας Κονίτσης.

'Επιγραφή εις τόν ναόν του ἁγ. 'Αθανασίου του χωρίου Μουκοβίνα τῆς Λάκκας του Σουλίου.

48

[1750] «1750. αὐγούστου πρώτῃ ἦλθαν τὰ παρόντα μηνέα σιὰ γιάννινα κε νὰ ἦνε εις μνημοσυνον του κυρ στεφανη κρομήδι κε κυρ νικολοῦ τζοκαλᾶ οἱ ὁποῖοι ἀφῆρῶσαν τὰ μηνέα αὐτὰ στὴ παναγια του χωριοῦ μοσπῆνα».

'Ενθύμησις εις τὸ ἐξώφυλλον μηναίου του 'Ιουνίου του ναοῦ του χωρίου Μοσπίνα.

49

[1751] «Μαρία 'Αθανασίου. Δαπάνη και ἐξόδου του παρόντος Εὐαγγελίου λαζάρου Παπαρούση και και μνημόσυνον και διὰ χειρὸς 'Αθανασίου ἐν κόμης Πάπιγκο 1751».

'Επιγραφή ἐπὶ τῆς ἀργυρᾶς ἐπενδύσεως εὐαγγελίου του ναοῦ του ἁγ. Γεωργίου εις Νεγάδες Ζαγορίου.

50

[1759] «'Ιστορήθη ὁ θεῖος και πάνσεπτος οὗτος ναὸς του τιμίον Προδρόμου διὰ χειρὸς 'Αναστασίου Καπεσοβίτου και τῶν ἑκσασδῆλων του 'Ιωάννου και Γεωργίου ἀρχιερατεύοντος του Πανιερωτάτου Κυρίου Γρηγορίου και ἡγουμενεύοντος ἐν ταύτῃ τῇ μονῇ του Πανοσιολογιατάτου πνευματικοῦ 'Ανατίου παρ' οὗ και ἡ δαπάνη ἐγένετο ,αφθ' (=1759) κατὰ μῆνα 'Ιανουάριον κ'».

'Επιγραφή ἄνωθεν τῆς θύρας τῆς μονῆς Λυκοτριχίου κειμένης παρὰ τὸ χωρίον Δίσπερη. Ἡ μονὴ αὕτη, ἣτις ἔχει και ἐπιγραφὴν σφισομένην εις τὴν ἐν τῇ Μητροπόλει 'Ιωαννίνων λειψανοθήκην αὐτῆς, ἐκτίσθη τὸ 1454.

51

[1760;] «διὰ χειρὸς 'Ιω(άννου) του 'Αθανασίου καπεσοβίτου ἔτους 176...».

'Επιγραφή εἰς τὸ κάτω ἀριστερὰ ἄκρον τῆς φορητῆς εἰκόνας του τέμπλου του ναοῦ του ἁγ. Χαλαλάμπους του Περάματος.

52

1793. Χρονολογία γραμμένη διὰ κεραμιῶν εις τὸν γυναικωνίτην του ναοῦ ἁγ. Δημητρίου τῆς ἱστορικῆς μονῆς Διχούνης κειμένης παρὰ τὸ χωρίον Ραδοβίτσι τῆς ἐπαρχίας Παραμυθιάς. Ἡ μονὴ τῆς Διχούνης μᾶς εἶναι γνωστὴ ἀπὸ τὴν ἐπανάστασιν του Διονυσίου Σκυλοσόφου τὴν γενομένην τὸ 1611, συνεπῶς ἡ ἴδρυσις τῆς μονῆς ἐγένετο πολὺ ἀρχαιότερον ἀπὸ τὴν ἄνωτέρω ἐπιγραφὴν.

53

1764. «έτους 1764 φευρουαρίου 20 έδοσιν ο δημήτρης ράσκος από χωρίον ζίτζα τὸ χοράφη σι γουβα τὸ εδοσεν του μοναστήρι και είναι κοντα εις τὸ χωράφι του μοναστήρι και εγραψεν ὠνόματα διο δημητρι και σουσάνας και είναι σινορίτης ὁ πρωτόπαπας από τὸ απάνω μέρος ἀπὸ τὸ κάτω μέρος ὁ μανούσιος ζόγας ἀπὸ τὸ ενα μέρος σιράτα ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος είναι τὸ χοράφι του μαναπίρη και θελα γενουν τα διο χοραφια ένα».

Ἐνθύμησις γραμμένη εις βιβλίον τῆς Μονῆς τοῦ Σκαμνελίου τοῦ Ζαγορίου φέρον τὴν ἐπιγραφὴν «Τὸ Κατάστιχον τῆς θείας και Ἱερᾶς μονῆς τοῦ ἐν Ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Νικολάου ὅπου ὀνομάζεται Σκαμνέλι ἐκ τῶν Ἱωαννίνων». Ἐν τῷ καταστίχῳ τούτῳ, εὑρισκομένῳ εις τὴν Κοινοτικὴν Βιβλιοθήκην τῶν Χιονιάδων τῆς Κονίτισης, εις ἣν κατετέθη ὑπὸ τοῦ κ. Γεωργίου Παΐσιου, παρ' οὗ ἀντεγράφησαν ἐπιμελῶς και ἐστάλησαν ἡμῖν εὐγενῶς ἡ ἄνω ἐνθύμησις ὡς και αἱ κατωτέρω ἀναγραφόμεναι, ὑπάρχει εις τὴν 5 σελίδα ἢ ἐξῆς σημείωσις: «Ἐν τῷ παρόντι καταστίχῳ καταγράφονται κινητὰ και ἀκίνητα πράγματα τοῦ ἱεροῦ μοναστηρίου ἐπ' ὀνόματι τιμωμένου τοῦ ἁγίου Νικολάου διὰ προστασίας τοῦ κατὰ τὸ αψλς' (=1736) ἐνδημήσαντος Πανιερωτάτου Μητροπολίτου Ἱωαννίνων Γρηγορίου τοῦ ἀπὸ Κων/πόλεως».

Τὸ κατάστιχον τοῦτο εὑρέθη ἐν Χιονιάδες εις τὸ ἀρχεῖον τοῦ ἀρχιμανδριτοῦ Ἱωάννου Μαρινᾶ, ὅστις εἶχε χρηματίσει ἡγούμενος τῆς μονῆς, κατὰ τὸν κ. Παΐσιον, κατὰ τὰ ἔτη 1886-1888. Ἡ Μονὴ τοῦ Σκαμνελίου, ὡς ἐμφαίνεται εις τὸ κατάστιχον, εἶχε μετόχιον και κτήματα εις τὴν Ζίτσαν, κτῆμα εις Ἱωάννινα, ὅπως δηλοῖ ἢ εις τὴν σελίδα 12 σημείωσις» εις Ἱωάννινα εὑρίσκεται ἓνα μετόχι ἦτοι ὀσπήτιον εις τὸν μαχαλᾶ σαράγι και ἔχει χαλκῶματα και καπάσαις ὀκάδες τρεῖς», καθὼς και εις ἄλλα χωρία.

«ὄσα κομάτια ἀμπέλια ἔχομε εις ζίτζα και μεριάτικα τὸ κάθε ἀμπέλι τὸ σιμηόνο κᾶποθεν».

1: ἀμπέλη εις τὸν κάμπον εργατικά 40

1: ἀμπέλη σιου κοζαριλου σιάβρου εργατικά 60

1: ἀμπέλη σι ράχι ἀργατικά 13

Σημείωσις εις τὴν σελ. 27 τοῦ ὡς ἄνω καταστίχου τῆς μονῆς Σκαμνελίου.

54

[1764] «έτος 1764 ἔγινε ἀκλίβια κακὴ και τ' αλέβρι 8 τὸ δεκάρι».

Ἐνθύμησις εις τὸ μηναιὸν τοῦ Ἰουνίου τῆς Μοσπίνης.

55

[1766] «*Αναστάσιος Μπαλαδήμας 1766 ἐκ πόλεως Ἰωαννίνων*».

Ἐπιγραφή ὀπισθεν τῶν εἰκόνων τῆς Παναγίας, Χριστοῦ, Προδρόμου, Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου, καλῆς τέχνης εἰς τὸν ναὸν τῆς Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου τῆς μονῆς τῆς Ἡλιόκαλης.

Ἐπὶ τῆς εἰκόνας τῆς Παναγίας ὑπάρχει ἡ ἐπιγραφή «*Ι ΠΟΡΤΑΪΤΙΣΑ Ι ΕΛΕΟΥΣΑ ΕΛΙΟΚΑΛΙ*».

56

[1769] «*1769*». Χρονολογία ἀναγραφομένη ἐπὶ τῆς δυτικῆς πλευρᾶς τῆς δευτέρας στήλης τῆς ὑποβασταζούσης τὴν καμάραν τοῦ βορείου κλίτους τοῦ ναοῦ τοῦ ἁγίου Χαραλάμπους τοῦ Περάματος.

57

[1769] «*Ἐκτῆσθι 1769 Μαΐου 30*».

Ἐπιγραφή ἐπὶ λίθου ἐντειχισμένου ἄνωθεν τῆς θύρας τῆς ἐκκλησίας τοῦ χωρίου Πολυδώρου (τ. Μάζι) τῆς ἐπαρχίας Παραμυθίας.

58

[1773] «*Χεὶρ Ἰωάννου τοῦ Ἀθανασίου τοῦ ἐκ Καπεσόβου. 1773*».

Ἐπιγραφή ἐπὶ τῆς εἰκόνας τοῦ ἁγίου Ἰωάννου εὐρισκομένη εἰς τὸ τέμπλον τοῦ ναοῦ τοῦ ἁγίου Γεωργίου ἐν Μπισδουνίῳ. Ἔργα τοῦ ἰδίου ζωγράφου εἶναι καὶ αἱ λοιπαὶ εἰκόνες τοῦ τέμπλου. Αἱ δὲ τοῦ Χριστοῦ καὶ τῆς Παναγίας φέρουν τὴν ἰδίαν χρονολογίαν.

59

[1774] «*Δέσεις τοῦ δούλου τοῦ Θεοῦ Ἰωάννου τοῦ Ἀθανασίου καπεσωβίτου τοῦ ἀγιογράφου τὴν ἀφιερῶσε ἣς τὸ ἱερὸν μοναστήριον τοῦ ἁγίου Ἰωάννου εἰς Ρογγοβὸν νὰ ἔνε εἰς ψιχηκὴν ὀφέλησαν ἔτος 1774 μαρτίου 8*».

Ἐπιγραφή κάτωθεν τῆς εἰκόνας τοῦ ἁγ. Ἰωάννου τοῦ τέμπλου τοῦ ναοῦ τοῦ ἁγ. Ἰωάννου τῆς μονῆς Ρογγοβοῦ.

60

[1774] «*Χεὶρ δημητρίου καλαρίτου 1774 μαΐου α'*».

Ἐπιγραφή ἐπὶ τῆς εἰκόνας τῆς Παναγίας ἐπὶ τοῦ τέμπλου τοῦ ναοῦ τῆς ὡς ἄνω μονῆς.

61

[1774] «*Χεὶρ Ἰωάννου Ἀθανασίου τοῦ ἐκαπεσοβίτου 1774*».

'Επιγραφή ἐπὶ τῆς εἰκόνης τοῦ Ἁγ. Γεωργίου εὕρισκομένης εἰς τὸ τέμπλον τοῦ ὁμωνύμου ναοῦ ἐν Μπισδουνίῳ.

62

[1787]. «*Ἰστορήθη ὁ θεῖος οὗτος κὲ πάνσεπτος ναὸς τῆς ὑπεραγίας Δεσπίνης ἡμῶν Θεοτόκου κὲ ἀειπαρθένου Μαρίας ἀρχιερατεύοντος τοῦ πανιεροτάτου κὲ λογιωτάτου Μιτροπολίτου τῆς ἀγιοτάτης μητροπόλεως Ἰωαννίνων κυρίου κυρίου Μακαρίου διὰ συνδρομῆς κὲ πιτροπίας ἀπὸ τὸν Παντοκράτορα κὲ ἄνωθεν ἐνέα κουμπέδες παναγιότατον Βενέτι ὁ παντοκράτορ κὲ ὁ Ἐμανουήλ διὰ χηρὸς Νικολάου Πλακίδα ὁ δὲ Πρόδρομος κὲ Παναγία διὰ χηρὸς Ἀθανασίου τοῦ ἰοῦ αὐτοῦ. Τὸ δὲ ἱερὸν κὲ δύο κουμπέδες ἔξο τοῦ ἱεροῦ διὰ χηρὸς Χρίστου ἱερέος κὲ Γεωργίου τῶν αὐταδέλφον ἀπὸ τὸν μεγάλης βουλῆς ἄγγελον κὲ ἀποκάλυψιν κὲ πᾶσαν κὲ κάτωθεν ἡ ἔξ κουμπέδες διὰ συνδρομῆς κὲ δαπάνης Κωνσταντίνου κὲ Γεωργίου τῶν λιανῶν κὲ διὰ χηρὸς ἡ κάτωθεν ἔξι κουμπέδες Κωνσταντίνου ἱερέος ἐκ χώρας ταύτης κὲ Στέριον μαθητοῦ αὐτοῦ ΑΨΠς ὁκτοβρίου 23»*

'Επιγραφή ἄνωθεν τῆς θύρας τοῦ νάρθηκος τοῦ ναοῦ τῆς Κοιμήσεως Θεοτόκου τῆς Φανερωμένης τῶν Κατσανοχωρίων. (Ἡ ἰδία ἐπιγραφή ἐδημοσιεύθη καὶ ὑπὸ τοῦ κ. Κ. Στεργιοπούλου («Ἡπειρ. Χρονικά» τ. Η' τοῦ 1933 σ. 136).

63

[1778] «*Ἰστορήθη ὁ παρὼν νάρθηκος κατὰ τὸ ἀψοῦ (= 1778) κατὰ μῆνα Μάρτιον 13 ἀρχιερατεύοντος Κου Παΐσιου, ἐπιτροπεύοντος Πασχάλη καὶ Ἐξάρχου ἐφημερίου Ἀλεξίου, Δημητρίου καὶ Ζώη τοῦ ἱερέως, χειρὶ δὲ Ἀθανασίου μοναχοῦ καὶ τῶν τέκνων αὐτοῦ Ἰωάννου καὶ Γεωργίου ἱερέως».*

'Επιγραφή ὑπέρθυρος ἐν τῷ ναῷ τῶν Ἀποστόλων Πέτρου καὶ Παύλου τοῦ χωρίου Ἀραχωβίστα τῆς ἐπαρχίας Κουρέντων.

64

[1778] «*Ἀνηγέρθη ὁ θεῖος καὶ πάνσεπτος οὗτος ναὸς τῆς ἀγίας Παρασκευῆς ἀρχιερατεύοντος Ἱεροθέου καὶ μοναχοῦ Ζαχαρίου ἐπιτροπευόντων δὲ Ψαλλίδα καὶ Ζαμπέτα ἐξ Ἰωαννίνων ἐν ἔτει 1778».*

'Επιγραφή ἄνωθεν τῆς θύρας τοῦ ναοῦ τῆς μονῆς τῆς ἀγίας Παρασκευῆς τῆς Σαντοβίτσης (νῦν Μάρμαρα).

65

[1778] «*Ἀνηγέρθη ὁ θεῖος οὗτος ναὸς τοῦ μεγαλομάρτυρος Γεωργίου ,αψοῦ».*

'Επιγραφή ἐπὶ πλακὸς ἄνωθεν τῆς θύρας τοῦ ναοῦ τοῦ Ἁγ. Γεωργίου ἐν Μπισδουνίῳ.